

อนันต์

อนันต์

CRUISING ESCAPE

เที่ยวคลอง ล่องแม่น้ำ

ISSN 0125 7226

๘๕ บาท

มิถุนายน ๒๕๖๕

Amazing Thailand
Grand Tourism
and Sports Year
2025

WHERE WE GO THIS MONTH

สารคดีประจำฉบับ

๒๕

เมื่ออุทัย เป็นไปดังใจเป็น

ในเมืองเล็กแสนสงบที่ตั้งอยู่ระหว่างภูเขากับแม่น้ำ
ที่ชื่อเดียวกันคือสะแกกรัง มีภาพของการเติบโตและ
เปลี่ยนไปของอุทัยธานีที่ **ฐากร โกมารกุล ณ นคร**
อยากชวนคุณไปเยี่ยมชมและทำความเข้าใจ
ตามไปลองเรือดูชาวแพ ขึ้นฝั่งไปเลาะตลาดเก่า
ที่เพิ่มสีสันจากเหล่าคนกลับบ้านที่ช่วยกันมา
สร้างสรรค์บ้านเกิดให้มีเสน่ห์มากขึ้น ผ่านร้านหนังสือ
ที่พัก แหล่งทำกิจกรรมต่าง ๆ อันเหมาะสมและ
กลมกลืนไปกับเมืองน่ารักเงียบสงบริมแม่น้ำแห่งนี้

๓๘

ครรไลตามครรลอง คลองแม่น้ำอ้อม

ไม่ต้องเที่ยวไกลแต่เหมือนย้อนเวลาไปในอดีต
ของแม่น้ำเจ้าพระยาสายเก่า หรือคลองแม่น้ำอ้อม
เมืองนนทบุรี ผ่านนักเขียนสายเจตีย์ของ อ.ส.ท.
ภาคภูมิ น้อยวัฒน์ ชมวัดโบราณศิลปะศรีอยุธยา
ที่ซุกซ่อนอยู่ในชุมชนชาวสวน
ลองเรือไปเห็นภาพเชื่อมโยงของเมืองและสวน
ผ่านสายตาของคนรักประวัติศาสตร์
ปิดท้ายด้วยนั่งชิลคาเฟ่ริมคลอง เข้าสวนทุเรียน
อิมมิตีและอิมมิตีองไปไนท์ริบสันใกล้กรุง

๖๕

คลองน้อย

ในสายตาของผู้มาเยือน

เมื่อผู้เยือนสบตาผู้อยู่ ใช้ชีวิตด้วยกัน
สีสันของการท่องเที่ยวชุมชนจึงล้นค่า **ชดาทิพย์ อำพันทอง**
ชวนไปเยือนตำบลคลองน้อย แผ่นดินสีเขียวที่หอมล้น
ไปด้วยป่าจาก ป่าชายเลน และลำคลองหลายสาย
ของเมืองสุราษฎร์ นอนโฮมสเตย์ เรียนรู้วิถีคนสวน
ผ่านอาหารการกินพื้นถิ่น แล้วพาไปดูต่อเรือ
ดูเขาฝึกยิงช่วยเก็บมะพร้าว หลับไหลไปอย่างรื่นรมย์
ในบรรยากาศบ้านสวนก่อนจะตื่นมาชวนคุณ
ตามไปเที่ยวกันให้เพลินใจ

๗๖

พาย SUP ชัมชับป่าชายเลน คลองบางกะจะ จันทบุรี

คุณค่าความสมบูรณ์และหลากหลาย
ในสายคลองและผืนป่าชายเลนเมืองจันทบุรี
สามารถรู้เห็นและเข้าใจได้ด้วยกิจกรรม
เอาต์ดอร์ไรค์คาร์บอนอย่างการพาย SUP
ตาม **รักษุชาติ ไสดาบัน** หนุ่มใหญ่เจ้าถิ่น
ไปเห็นทั้งความสมบูรณ์ในสายคลองเส้น
เก่าแก่ของเมืองจันท ที่ไม่ได้มีแค่ความสวยงาม
ของพืชพรรณ แต่ยังหลากหลายไปด้วย
นกชายเลน นกอพยพ ที่เราพบเห็นและชัมชับได้
ผ่านความสนุกสนานของกิจกรรมชนิดนี้

๕๒

คลอง ตรอก ตลาด ย่านเก่าที่ถูกขานใหม่

แผ่นดินถิ่นเก่ารอบกรุงรัตนโกสินทร์เต็มไปด้วย
ความรุ่งโรยทางวัฒนธรรม **อริสรา พุทธวงษ์**
ยังคงหลงรักภาพวินเทจ ชวนนั่งเรือไฟฟ้า
เที่ยวคลองผดุงกรุงเกษม ขึ้นฝั่งไปตามคูร้านค้า
ร้านอาหารเก่าแก่แถบบางเลิ้ง ตลาดบกแห่งแรก
ของกรุงเทพฯ ก่อนจะไปถึงริมคลองบางลำพู
รอบกำแพงพระนครมีเรื่องราวร่วมสมัยซุกซ่อนอยู่
ในทริปท่องเที่ยวของคนที่นี่ สื่อสารผ่านกิจกรรม
ทั้งสถาปัตยกรรม อาหาร และศิลปะ
ผ่านการเที่ยวรอบกรุง มุ่งไปเป็นคนสายคู
ที่พร้อมเรียนรู้คุณค่าวันวาน

จากปาก

วิถีชีวิตของคนในบาง
ที่มีความผูกพันกับสายน้ำ
ในชุมชนคลองน้อย อำเภอเมืองฯ
จังหวัดสุราษฎร์ธานี

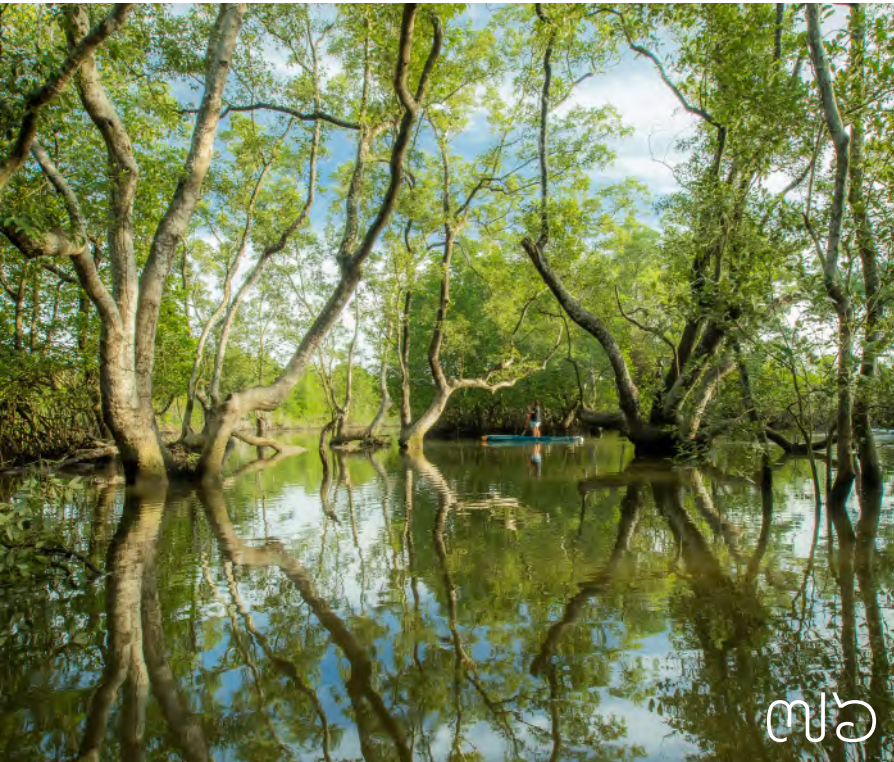
ธีรพัฒน์ บุพบาพิบูลย์ ภาพ

CONTENT

สารบัญ

คอลัมน์ประจำฉบับ

- ๐๗ อาศิรวาท สมเด็จพระนางเจ้าสุทิดา
พัชรสุธาพิมลลักษณ พระบรมราชินี
- ๐๙ บทบรรณาธิการ
- ๑๐ Before & After
- ๑๑ ภาพเล่าเรื่อง
- ๑๖ ชมศิลป์
- ๒๐ เสน่ห์ไทย
- ๘๖ TAT Review
- ๘๘ สุขกับรี
- ๙๐ ฮาวทูเที่ยว
- ๙๔ ชวนกันพัก
- ๙๖ ชวนกันกิน
- ๙๘ ชวนกันซื้อ
- ๙๙ Sketching Thailand
- ๑๐๐ ได้สมุท
- ๑๐๒ โลกละมุน
- ๑๐๔ Thailand Tourism Awards
- ๑๐๖ เห็นแก่เที่ยว
- ๑๐๘ วาดเมืองไทย
- ๑๑๐ ดวงเดือนนี้
- ๑๑๒ รายงานพิเศษ
- ๑๑๖ ข้าว กกท.
- ๑๑๘ แวดวงท่องเที่ยว

๓๖

๓๘

๕๒

๖๕

๒๔

อลาน

นิตยสารเพื่อการท่องเที่ยวและอนุรักษ์ธรรมชาติ ศิลปวัฒนธรรม
ที่มียอดจำหน่ายสูงสุดในเมืองไทย

อาศิรวาท สมเด็จพระนางเจ้าสุทิดา พัชรสุธาพิมลลักษณ พระบรมราชินี
๓ มิถุนายน ๒๕๖๘

ร้อยดวงใจไทยรักภักดีพร้อม
พระไตรรัตน์สวัสด์ผลมงคลชัย
เฉลิมพระชนม์พระมิ่งขวัญราชินี
ทรงเกษมสำราญชัยไทยธำรง

แบบกมลบนบ้อมมหาสมัย
ดุษฎีมาลัยเพริศแพร้วถวายพระองค์
สิริรัตนพิพัฒน์ศรีทักทายประสงค์
พระบุญญาสถิตคองทรงพระเจริญ

ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม
ข้าพระพุทธเจ้า นางสาวฐาปณีย์ เกียรติไพบูลย์ ผู้ว่าการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.)
ในนามคณะผู้บริหาร พนักงาน และลูกจ้าง การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.)
นายฐาตุร โกมารกุล ณ นคร ร้อยกรอง

THE TEAM

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย เจ้าของ

- ผู้ว่าการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย
ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา
- ผู้อำนวยการฝ่าย
บริการการตลาด
บรรณาธิการบริหาร

คณะที่ปรึกษา

- **ฐาปนีย์ เกียรติไพบูลย์**
ผู้ว่าการการท่องเที่ยว
แห่งประเทศไทย
- **ศิริพรรณ เชี่ยวสมุทร**
รองผู้ว่าการด้านตลาดยุโรป
แอฟริกา ตะวันออกกลาง
และอเมริกา
- **อภิชัย จัตราเจลิมกิจ**
รองผู้ว่าการด้านตลาด
ในประเทศ
- **นิธิ์ สีแพรว**
รองผู้ว่าการด้านสื่อสาร
การตลาด
- **ธีระศิลป์ เทพบุตร**
รองผู้ว่าการด้านนโยบาย
และแผน
- **บัญญัติ ภาพสุวรรณ**
รองผู้ว่าการด้านบริหาร
- **ภัทรอนงค์ ณ เชียงใหม่**
รองผู้ว่าการด้านตลาดเอเชีย
และแปซิฟิกใต้
- **จิระวดี คุณทรัพย์**
รองผู้ว่าการด้านสินค้า
และธุรกิจท่องเที่ยว
- **กิตติพงษ์ ประพัฒน์ทอง**
รองผู้ว่าการด้านดิจิทัล
วิจัย และพัฒนา
- **ฐานิจ ฐานนท์**
ผู้อำนวยการฝ่ายการเงิน
- **เด่นเดือน เหลืองแข็ง**
ผู้อำนวยการฝ่ายโฆษณา
และประชาสัมพันธ์
- **พริมา หงษ์วีไล**
ผู้อำนวยการฝ่ายบัญชี
และงบประมาณ
- **ปาริชาติ บุญคล้าย**
ผู้อำนวยการฝ่ายบริการ
การตลาด
- **อาภารัตน์ กิตติจิรพงศ์**
รองผู้อำนวยการฝ่ายบริการ
การตลาด

คณะผู้จัดทำ

- **ประกายพุกฤษ์ ดำรงวัฒน์**
ผู้อำนวยการกองวารสาร
บรรณาธิการ
- **ภาคภูมิ น้อยวัฒน์**
หัวหน้างานนิตยสาร
บรรณาธิการฝ่ายภาพ
- **นารถยา สำราญทรัพย์**
หัวหน้างานหนังสือพิเศษ
และสื่อดิจิทัล
- **ฐากูร โกมารกุล ณ นคร**
บรรณาธิการผู้ช่วย

กองบรรณาธิการ

- พระคุณ บุญยเนตร
- มานิตา ทศนประเสริฐ

- ชตาทิพย์ อำพันทอง
- อริสรา พุทรวงษ์
- เสาวนีย์ สมบูรณ์
- ปภาวรินทร์ รอดภัย
- ศุภณัฐ เจริญราศรี

ฝ่ายภาพ

- สุรพล สุภาวัฒนกุล
- คุณานนท์ ทิมใจทัศน์

ฝ่ายศิลปกรรม

- บริษัท นะโม คิดดี จำกัด

ฝ่ายการตลาด จัดจำหน่าย

และสมาชิก

- โทรศัพท์ ๐ ๒๒๕๐ ๕๕๐๐ ต่อ
๒๐๑๐-๒๐๑๕
- **ธีรพัฒน์ บุพาพิบูลย์**
หัวหน้างานการตลาดวารสาร
- สิโรจน์ นาคพันรวงษ์
- ธนภัทร จันทโรธรรณ
- ปัญญา โพธิ์ไพจิตร
- ธีรพงศ์ ปะริติพงษ์

ฝ่ายผลิต

แยกสี

- **บริษัท สุนทรฟิล์ม จำกัด**
โทรศัพท์ ๐ ๒๒๑๖ ๒๗๐๐-๘
- จัดพิมพ์**
- **บริษัท ตะวันออกการพิมพ์
และบรรจุภัณฑ์ จำกัด**
โทรศัพท์ ๐ ๒๕๕๐ ๐๕๓๓ ต่อ
๕๕๓ และ ๕๕๙
- จำนวนพิมพ์ ๗,๐๐๐ เล่ม

สำนักงานออสโธ อ.ส.ท.

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ชั้น ๑๑ เลขที่ ๑๖๐๐ ถนนเพชรบุรี แขวงมักกะสัน
เขตราชเทวี กรุงเทพฯ ๑๐๔๐๐ โทรศัพท์ ๐ ๒๒๕๐ ๕๕๐๐ ต่อ ๑๑๔๖-๙
อีเมล : magdiv@tat.or.th เว็บไซต์ : osotho.co

ออสโธ อ.ส.ท. นิตยสารรายเดือนของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย
เพื่อเสนอข่าวสารและสารคดี อันเป็นสาระประโยชน์ต่ออุตสาหกรรมท่องเที่ยวของประเทศไทย
กำหนดออกทุกต้นเดือน ภาพ สารคดี และข้อมูลที่น่าสนใจในออสโธ อ.ส.ท. สงวนลิขสิทธิ์ตามกฎหมาย
หน่วยงาน หรือบุคคลใดต้องการคัดลอก และนำไปเผยแพร่ จะต้องทำจดหมายขออนุญาตถึง
บรรณาธิการ และต้องระบุ “ได้รับความเอื้อเฟื้อจากออสโธ อ.ส.ท.” ลงไปในเอกสารฉบับนั้น ๆ
ด้วยทุกครั้ง เมื่อได้รับอนุญาต

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

สำนักงานในประเทศ

สำนักงานต่างประเทศ

THE EDITOR

จากบรรณาธิการ

ความผูกพันของคนไทยกับธรรมชาติและสายน้ำเป็นสิ่งที่อยู่เคียงคู่กันมาโดยตลอด อาจกล่าวได้ว่าสายน้ำเป็นสิ่งสำคัญที่หล่อหลอมให้เกิดวัฒนธรรมไทยอันสะท้อนให้เห็นได้จากกิจกรรมต่าง ๆ ในชีวิตที่ขึ้นอยู่กับฤดูน้ำลดหรือน้ำหลาก การทำเกษตรกรรม รวมทั้งความเป็นอยู่ เช่น การสร้างเรือนยกพื้นได้สูงของคนในภาคกลางเพื่อป้องกันน้ำท่วม หรือวิถีชาวเรือนแพที่ตั้งอยู่ริมฝั่งแม่น้ำ รวมทั้งตลาดน้ำที่มีมากมายในอดีต โดยเฉพาะภาคกลาง เพราะอยู่ตามเส้นทางคมนาคมขนส่งหลักของประเทศ ก่อนที่จะมีการตัดถนนแบบตะวันตกขึ้นในสมัยรัชกาลที่ ๔

ประเพณีต่าง ๆ ในช่วงเวลาที่ต่างกันของปีก็สามารถสะท้อนให้เห็นความประสานสอดคล้องของวิถีชีวิตและสายน้ำของชาวไทยได้เป็นอย่างดี เช่น ประเพณีไหลเรือไฟของชาวนครพนม หรือประเพณีชักพระทางน้ำในภาคใต้ ในช่วงออกพรรษา ประเพณีการแข่งขันเรือยาวของภาคกลาง ประเพณีลอยกระทง เพื่อขอขมาต่อพระแม่คงคาในวันเพ็ญเดือนสิบสอง และขบวนพยุหยาตราทางชลมารค ซึ่งเป็น

ขบวนเสด็จพระราชดำเนินทางน้ำของพระมหากษัตริย์ในพระราชพิธีต่าง ๆ ที่มีมาแต่โบราณ

อ.ส.ท. ฉบับนี้จึงขอนำเสนอสารคดีอันเกี่ยวเนื่องกับสายน้ำและชีวิตในหลากหลายพื้นที่ในมุมมองที่แตกต่างกันไป เช่น การล่องคลองอ้อมนนท์ ซึ่งสะท้อนเสน่ห์ของวิถีน้ำวิถีถิ่นที่ได้อย่างชัดเจน วิถีชีวิตริมแม่น้ำสะแกกรังและเหล่าคนรุ่นใหม่ที่กำลังกลับบ้านเกิด ความอุดมสมบูรณ์ของธรรมชาติและวิถีชุมชนคลองน้อย สุราษฎร์ธานี กิจกรรมกลางแจ้งพายชัปปอร์ตท่ามกลางธรรมชาติป่าชายเลน คลองบางกะจะ จังหวัดจันทบุรี และล่องเรือไฟฟ้ารักษ์โลก ณ คลองผดุงกรุงเกษมและคลองบางลำพู คลองเล็ก ๆ ในกรุงเทพมหานคร

ถ้าสายน้ำคือชีวิต เมื่อท่องเที่ยวทางน้ำแล้ว อย่าลืมร่วมกันรักษาน้ำ เพื่อชีวิตที่ดีของคนรุ่นต่อไปด้วยนะคะ

ประกายพฤกษ์ ดำรงวัฒน์
บรรณาธิการ

สนใจสมัครสมาชิก

osoth

นิตยสารท่องเที่ยวรายเดือนที่มี
ยอดจำหน่ายสูงสุดของเมืองไทย

เพียง Add Line Official Account: @osotho

Before & After

ภาคภูมิ บ้อยวัฒน์ เรื่อง
การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) ภาพ

๑. บรรยากาศครึกครื้นของตลาดน้ำปากคลองโพหัก
หนึ่งในสามตลาดน้ำดังของคลองดำเนินสะดวกในอดีต
๒. สีสันบรรยากาศตลาดน้ำเหล่าตึกถัก ที่สืบชีพขึ้นมาจาก
ตลาดน้ำปากคลองลัดพลีเมื่อครั้งแต่ก่อน
(สุรพล สุภาวัฒน์กุล ภาพ)

ตลาดน้ำคลองดำเนินสะดวก สืบวิถีความเป็นไทยริมชายคลอง

นับแต่อดีตกาลโบราณมาวิถีชีวิตของคนไทยผูกพันอยู่กับสายน้ำ บ้านเรือนที่อยู่อาศัยก็เป็นเรือนแพอยู่ริมน้ำ เดินทางไปไหนก็ใช้เรือพายทางน้ำ ซึ่งแม่น้ำลำคลองที่มีอยู่อย่างมากมายเปรียบได้กับเครือข่ายเส้นทางคมนาคมอันแสนสะดวก จึงไม่ใช่เรื่องแปลกที่ชาวนา ชาวนา ชาวไร่ ต่างก็ขนเอาผลผลิตจากนา ไร่ สวน ของตนลงเรือ แล้วนัดกันมาซื้อขายแลกเปลี่ยนกันตามปากคลองต่าง ๆ เกิดเป็น “ตลาดนัดทางน้ำ” ขึ้นมาทั่วไป เป็นวิถีชีวิตอันแสนปกติทั้งในเมืองและชนบทโดยเฉพาะอย่างยิ่งแถบพื้นที่ราบลุ่มแม่น้ำในภาคกลาง จนกระทั่งเมื่อมีการส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างจริงจังเมื่อ ๖๕ ปีที่ผ่านมา ตลาดนัดทางน้ำอันแสนธรรมดาในสายตาคนไทยกลับกลายเป็นสิ่งดึงดูดใจเรียกว่าเป็นอันดับต้น ๆ ของแหล่งท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวต่างชาติต้องการได้สัมผัสเมื่อมาถึงเมืองไทยก็ว่าได้ ในชื่อเรียกสั้น ๆ ว่า “ตลาดน้ำ” ด้วยบรรยากาศอันครึกครื้นของผู้คนที่ต่างพากันพายเรือบรรทุกข้าวของเครื่องใช้ผลหมากรากไม้ นานาชนิดมาในลำเรือน้อยใหญ่เพื่อซื้อขายแลกเปลี่ยนกัน

คลองดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี เป็นหนึ่งในแหล่งที่มีตลาดน้ำเรียงรายอยู่หลายแห่ง จึงเป็นจุดหมายปลายทางสำคัญของนักท่องเที่ยวโดยเฉพาะชาวต่างชาติ โดยตลาดน้ำจะอยู่บริเวณปากคลองสาขาซึ่งแยกจากคลองดำเนินสะดวกที่มีชื่อเสียงรู้จักกันอย่างกว้างขวางมีอยู่ ๓ แห่ง ได้แก่ ตลาดน้ำปากคลองลัดพลี ตลาดน้ำปากคลองโพหัก และตลาดน้ำปากคลองศรีสุราษฎร์ ในอดีตตลาดทั้งสามแห่งคึกคักมีชีวิตชีวา เนื่องจากการคมนาคมทางบกสมัยนั้นยังไม่สะดวก

มากนัก ผู้คนส่วนใหญ่ยังใช้เรือเป็นพาหนะ จึงมีเรือของผู้คนทั้งจากในพื้นที่และนอกพื้นที่ต่างนำเอาสินค้าต่าง ๆ ทั้งข้าวปลาอาหาร พืชผลจากสวนจากไร่ ถั่วฝักยาว ข้าวของเครื่องใช้ ฯลฯ มาซื้อขายแลกเปลี่ยนกันจนแน่นขนัดไปทั้งลำคลอง เมื่อความสนใจของนักท่องเที่ยวต่อตลาดน้ำมีมากต่อมากจึงได้มีการเปิดตลาดน้ำเพื่อการท่องเที่ยวโดยเฉพาะขึ้นอีกแห่งคือตลาดน้ำคลองต้นเข็ม หรือที่รู้จักกันในชื่อ “ตลาดน้ำดำเนินสะดวก”

ต่อมาเมื่อเส้นทางคมนาคมทางบกพัฒนาขึ้น เส้นทางถนนที่สะดวกรวดเร็วกว่าเข้ามาแทนที่ ทำให้ผู้คนหันไปใช้รถยนต์กันมากขึ้น เส้นทางคมนาคมทางน้ำตลอดจนชุมชนริมน้ำก็เริ่มซบเซา ผู้คนใช้เรือมีน้อยลง ส่งผลให้ตลาดน้ำทั้งสามแห่งในยุคแรกค่อย ๆ เงียบเหงาและเลือนหายไปกับกาลเวลาหลงเหลือเพียงตลาดน้ำคลองต้นเข็ม หรือตลาดน้ำดำเนินสะดวกที่ยังคงสืบเนื่องต่อมาเพียงแห่งเดียว

อย่างไรก็ตามตั้งแต่ช่วงหลังจากปี พ.ศ. ๒๕๔๖ เกิดกระแสของการท่องเที่ยวหวรรู้สึกความหลัง ทำให้แหล่งท่องเที่ยวประเภทตลาดน้ำกลับ “บูม” ขึ้นมาอีกครั้ง ตลาดน้ำปากคลองลัดพลีได้รับการฟื้นฟูขึ้นมาใหม่อีกครั้งในชื่อ “ตลาดน้ำเหล่าตึกถัก” (แปลว่าตลาดเก่า) เช่นเดียวกับตลาดน้ำปากคลองโพหักก็กลับมาใหม่ในชื่อ “ตลาดน้ำหลักห้า” เมื่อรวมกันกับตลาดน้ำดำเนินสะดวกในวันนี้ ก็ต้องถือว่าวิถีความเป็นไทยดั้งเดิมที่นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติได้เป็นอย่างดี ไม่ต่างจากในอดีต

อุทัย ในใจเมือง มีแม่น้ำ และภูเขา

เขาสะแกกรังนับเดิมก็เรียกว่า “เขาแก้ว” นับลงมาและรอยพระพุทธบาทจำลองอยู่บนยอดเขา บ้างได้ ๔๔๙ ขึ้นจากด้านบนถึงพับลูกน้ำ มาสมมติว่าเป็นเส้นทางที่พระพุทธเจ้าเสด็จกลับจากการโปรดพระพุทธมารดาที่สวรรค์ชั้นดาวดึงส์โลกด้านล่างของเขาสะแกกรังมีวัดสังกัสรัตนคีรีตั้งอยู่ภายในวิหารของวัดมีพระประธาน หลวงพ่อพุทธมงคลศักดิ์สิทธิ์เป็นพระประจำใจชาวอุทัย

“สะแกกรัง” คือ ชื่อแม่น้ำและภูเขาที่มีอยู่ในตัวเมืองอุทัยธานี มองจากแม่น้ำจะเห็นภูเขา และมองจากด้านหน้าเขาจะเห็นแม่น้ำบางมุม ทั้งสองสะแกกรังเป็นแม่น้ำและภูเขาขนาดเล็ก ซึ่งดูพอเหมาะกับเมืองเล็ก ๆ แห่งนี้ ชาวอุทัยส่วนใหญ่มีความทรงจำที่เกี่ยวข้องกับแม่น้ำและเขาสะแกกรังทั้งนั้น แล้วความผูกพันล่ะ ? คงยากสักหน่อยที่จะอธิบายให้ผู้อื่นเข้าใจเองแท้ และบ่อยครั้งที่ถ้อยคำไปไม่ถึงสิ่งที่ผู้คนรู้สึก

ผมเกิดใกล้ ๆ แม่น้ำสะแกกรัง มีวัยเด็กที่ใกล้ชิดกับสายน้ำแห่งนี้ วัยน้าเป็นและพายเรือได้ก็ขึ้น ดำผุดดำว่ายแถวตลิ่งหลังบ้านมาหลายปี เด็กสมัยก่อนเคยเล่นน้ำในสะแกกรังแทบทั้งนั้น ไม่ว่าเด็กบ้านเหนือ เด็กตลาด หรือเด็กบ้านใต้ แม่น้ำแห่งอุทัยธานีช่วยสอนใครต่อใครให้

ว่ายน้ำเป็นมาแล้วที่คนก็ไม่รู้ ผมยังมีภาพจำของการเล่นน้ำในสะแกกรังหลงเหลือหลายภาพ ภาพถ่ายเก่าเก็บอาจหายหรือไม่รู้ชื่อไหน แต่ภาพจำนั้นหายยาก มันอยู่ของมันเป็นของมันเอง บางทีเราก็เผลอหยิบขึ้นมาดู

ระหว่างที่โลกหมุนและสรรพสิ่งเคลื่อน เมือง แม่น้ำภูเขา และผู้คนก็ไม่เหมือนเดิม ซึ่งเป็นธรรมดาที่จะต้องเปลี่ยนไปตามเหตุปัจจัย ทุกวันนี้มีคนมาเที่ยวอุทัยธานีค่อนข้างมาก แม้กระทั่งเพื่อนพ้องอย่างพวกชัยนาท พวกปากน้ำโพก็มาเที่ยว คนจะขึ้นเหนือแล้วแวะค้างที่อุทัยก่อนก็มี คนลงจากเหนือจะไปกรุงเทพฯ และที่อื่น ๆ ขอแวะมานอนเมืองนี้ก็มี หากยุคนี้ยังใช้โทรเลขและโทรศัพท์ทางไกลเหมือนเก่า อุทัยจะไม่ใช่อำเภอที่เห็นและเป็นอยู่ แล้ววันหนึ่งโซเชียลมีเดียก็ช่วยนำอุทัยไปจัดวาง

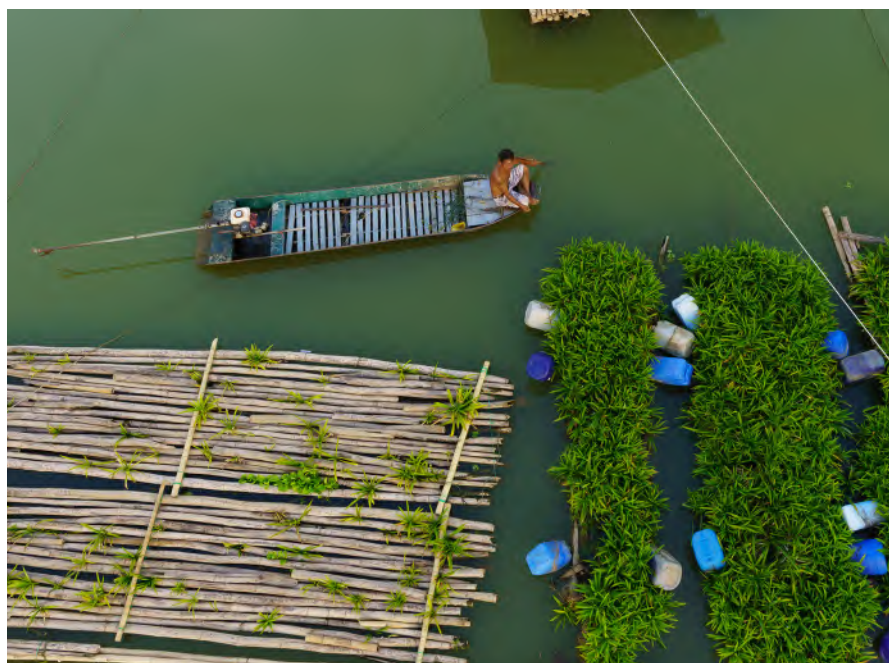

๑

ให้ผู้คนที่ต่างถิ่นต่างแดนได้รู้จัก ได้มาเยือน และได้หลงรัก เมื่อผู้มาเยือนมีมาก ที่พัก ร้านอาหาร ร้านกาแฟ ฯลฯ ก็เพิ่มขึ้นด้วย

แต่ไม่ว่าจะมีนักท่องเที่ยวมากเพียงใด อุทัยยังคงเป็นเมืองเงียบ ๆ เหมือนที่เคยเป็น นี่คือเมืองที่ผู้คนเข้ามาเร็วและตื่นเช้า แตกต่างจากเมืองใหญ่ที่ไม่ยอมหลับยอมนอนหลับ ทั้งแสงไฟ รถราบนถนน และผู้คน ที่สัญจรไปมา สักประมาณ ๕ หมู่ ใจกลางเมืองก็เข้าสู่ความสงบ แต่บางย่านก็เป็นอุทัยที่นอนตึกสักหน่อย มีร้านอาหารร่วมสมัยตั้งติด ๆ กันหลายร้าน ที่ว่าร่วมสมัยหมายความว่า คนสมัยนี้เขานิยมกัน อย่างไรก็ตาม ความนิยมนั้นเปลี่ยนแปลงได้ เช่นกัน...ความไม่นิยมก็สามารถกลายเป็นที่นิยมได้

แม่น้ำสะแกกรังปรากฏและดำรงอยู่มายาวนาน คนสมัยรัชกาลที่ ๕ รัชกาลที่ ๖ เคยใช้สอยสายน้ำแห่งนี้ คนในยุคถัดไปก็จะใช้สอยเช่นกัน อย่างไรก็ตาม การดำรงคงอยู่และสุขภาพของแม่น้ำขึ้นอยู่กับความรู้สึกรักนึกคิด

๑. แม่น้ำสะแกกรัง มีหลายชื่อ ตามท้องถื่นที่ไหลผ่าน ไม่ว่าจะเป็น ห้วยผาแดง, แม่วงก์, ห้วยวังน้ำ, แควตากแดด ส่วนสะแกกรังนั้น เริ่มจากปากคลองอีเต็งจนถึง แม่น้ำเจ้าพระยา ตรงบริเวณ อำเภอโนนชัย จังหวัดชัยนาท ความยาวราว ๒๒๕ กิโลเมตรของ ลำน้ำนี้คือกุสผู้คนกำแพงเพชร นครสวรรค์ และอุทัยธานี น่ายาวนาน

๒-๓. เรือแพและเรือประเภท ต่าง ๆ เคยมีอยู่มากในแม่น้ำ สะแกกรังสมัยหนึ่ง แต่เรือและแพ ก็ยังไม่หมดจากสายน้ำนี้ การมั่วอยู่ และการขายไปของสิ่งต่าง ๆ ขึ้นกับหลายปัจจัย โดยส่วนใหญ่ บุษยเป็นผู้นำหนด สมัยที่การคมนาคมทางน้ำคล่องตัวกว่า และไปได้ไกลกว่าทางบก แม่น้ำจึง เหมือนถนนหนทางที่ธรรมชาติ สร้างไว้ให้ผู้คนได้ใช้สอย

๔. ชื่อ “วัดโบสถ์” มีอยู่ในหลาย จังหวัด แต่ที่อุทัยธานีคือวัด อุโบสถาราม บริเวณริมน้ำด้าน วัดโบสถ์เป็นสถานที่สำหรับ รับเสด็จ ปัจจุบันจากฝั่งตลาดมี สะพานเล็ก ๆ ข้ามไปวัดโบสถ์ซึ่ง งดงามทั้งสถาปัตยกรรมด้านนอก และภาพจิตรกรรมฝาผนังด้านใน วิหาร วัดโบสถ์เคยมีพระเกจิ ที่คนอุทัยนับถือกันมาก นั่นคือ พระอุเทศธรรมอุทัย แต่ชาวบ้าน รู้จักกันในชื่อ “หลวงพ่อบ๊อง”

และการกระทำของผู้คน...ทุกแม่น้ำนั้นแหละ ที่สุขภาพ ไม่ดีและไม่แข็งแรงแล้ว เราต่างปล่อยของเสียทิ้งของเน่า ลงในแหล่งน้ำใกล้บ้านปีละมากต่อมาก ผลจากการกระทำ ของพวกเรานั้นปรากฏชัดขึ้นเรื่อย ๆ การที่ดินฟ้าอากาศ แปรปรวนรุนแรงก็เหตุทำนองนี้ เราช่วยกันปล่อยควินพิษ ขึ้นฟ้า ช่วยกันทิ้งขยะลงแม่น้ำ ลงทะเล ช่วยกันขุดเจาะ แผ่นดินเพื่อการกอบโกย ฯลฯ แล้วถ้าช่วยกันรักษาไว้ล่ะ?

อุทัยธานีเปลี่ยนแปลงช้า หากเทียบกับเทคโนโลยี ต่าง ๆ ที่เคลื่อนไปข้างหน้าอย่างรวดเร็ว บ้านเรือนเก่า ๆ อายุมาก ๆ ยังมีให้เห็นทั่วไป โดยเฉพาะบริเวณย่านตลาด สิ่งปลูกสร้างนั้นเป็นเครื่องระบุยุคสมัยได้ดี ลองจินตนาการ ดูว่าอุทัยที่เต็มไปด้วยอาคารบ้านเรือนทันสมัยจะเป็น อย่างไร นอกจากบ้านเรือนเก่า ๆ ที่ยังหลงเหลืออยู่น้อย ความรู้สึกนึกคิดดั้งเดิมแบบอุทัยก็มีไม่น้อยเช่นกัน เช่น ความประหยัด ความสมถะ การกินง่ายอยู่ง่าย ฯลฯ ทุก ๆ ถิ่นฐาน ผู้คนมีส่วนกำหนดความเป็นไปของถิ่นนั้น การที่ อุทัยเปลี่ยนช้า ผมคิดว่าจิตใจของคนในเมืองสัมพันธ์กับ ความช้าดังกล่าว

แม่น้ำสะแกกรังและเขาสะแกกรังเมื่อครั้งผมเป็นเด็ก สวยงามกว่าปัจจุบัน สิ่งปลูกสร้างนั้นคือตัวแปรสำคัญ บริเวณใด ๆ จะสวยยิ่งขึ้นหรือถูกลดทอนความงามลง

๑.-๓. ตรอกโรงยา เคยมี
โรงยาฝังตั้งอยู่ในยุคที่
การสูบฝิ่นไม่ใช่กิจกรรม
ต้องห้าม ตรอกลับ ๆ
แห่งนี้อยู่คู่ตัวเมือง
อุทัยธานีมายาวนาน
ทุกวันนี้มีสองฟาก
ห้องแถวเป็นถนนคนเดิน
คือจุดหมายของ
นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่
โรงฝิ่นจำลองที่สร้าง
ขึ้นใหม่ ทำให้นักถึงอุทัย
สมัยก่อนได้เหมือนกัน

๔. ใจกลางเมืองอุทัย
ยังมีโลกสมัยก่อนจัดวาง
ไว้ตรงนั้นตรงนี้ ให้คน
ท้องถิ่นและคนจากที่อื่น
ได้สัมผัสความง่าย
ความช้า ความธรรมดา
ของเมืองนี้ และภาษาพูด
แบบอุทัยก็เข้ากับได้ดีกับ
เมืองเล็ก ๆ ริมสะแกกรัง
โชคดียากที่ยังมีคนพูด
สำเนียงอันมีลักษณะ
เฉพาะให้ได้ยิน นอกจากนี้
ลึบเสียงแบบอุทัยก็ยัง
มีจำนวนอาหารแบบอุทัย
อีกด้วย ความช้าและ
ความธรรมดาบนโลกที่
หลายสิ่งมาเร็วไปเร็ว...
ต้องนับเป็นเสน่ห์

สิ่งปลูกสร้างมีส่วนกำหนดมากทีเดียว บนยอดเขาเล็ก ๆ
ประจำเมืองมีทิวทัศน์ให้เห็นรอบทิศ วิถีฝั่งตลาด วิถีท้องนา
วิวป่าเขา ฯลฯ อุทัยธานีเป็นเมืองที่มีตึกสูงแค่ตึกเดียว
คืออาคารเจ้าฟ้ามหาจักรีสิรินธร ซึ่งสูง ๙ ชั้น ตั้งแต่
เป็นสง่าอยู่ริมเขาสะแกกรัง และคงอีกนานมากกว่าเมืองนี้
จะมีตึก ๓๐-๔๐ ชั้น หรือจะไม่มีเลยก็ได้

คนที่อื่นรู้จักเขาสะแกกรัง เพราะงานตักบาตรเทโว
แต่คนอุทัยมีความหลังกับเขาแห่งนี้เพราะ “งานเขา”
ซึ่งเป็นงานประจำปีของวัดสังกัสรัตนคีรีที่อยู่คู่ชาวอุทัย
มาช้านาน คนรุ่นแล้วรุ่นเล่าเคยเที่ยวงานเขาและมีความ
ทรงจำที่สัมพันธ์กับงานเขา แต่ละเมืองล้วนมีงานลักษณะนี้
เป็นงานประจำปีที่ยึดโยงผู้คนกับท้องถิ่นเข้าด้วยกัน

เมื่อพรรคพวกมาหา ผมมักพาพวกเขาไปบนยอดเขา
สะแกกรัง พาไปเดินตลาดเย็น พาไปวัดโบสถ์ และถ้า
ตรงกับวันเสาร์ก็พาไปเดินตรอกโรงยา บางทีมีโอกาสนั่ง
นั่งเรือเล่นในสะแกกรัง เป็นเรือเล็ก ๆ ไม่สูง ที่นั่งบนเรือ
ทำให้ได้ใกล้ชิดแม่น้ำมาก ผมเ็นรมย์กับการสัญจรทางน้ำ
ระยะสั้น ๆ ได้เห็นฝั่งเกาะเทโพซึ่งยังมีต้นไม้อยู่มากเต็มตา
ผมเห็นอุทัยยามเย็นที่สวยงามอย่างสงบเสงี่ยม หาก
คนท้องถิ่นรู้สึก ไม่ต้องสงสัยเลยว่าคนที่อื่นจะรู้สึกเช่นไร
เรือนแพในสะแกกรังเคยมีมากเมื่อครั้งอดีต ปัจจุบัน

